

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Виолета Мутафчиева –Бакалова
Университет за национално и световно стопанство
Научна специалност „Икономика и управление (икономика на транспорта)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, по научна специалност „Икономика и управление (транспорт)“

Автор на дисертационния труд: *Димитринка Цветкова Ценова*
Тема на дисертационния труд: *“Възможности за повишаване на енергийната ефективност в транспорта”*

Основание за представяне на становището е участието ми в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 2701/ 01.10.2024 г. на Ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Докторант Димитринка Ценова се е обучавала по докторска програма “Икономика и управление (транспорт)“, към катедра „Икономика на транспорта и енергетиката“, УНСС. Зачислена е в редовна докторантура съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 846/21.03.2018 г., като обучението се провежда през периода 06.03.2018 г. - 06.03.2021 г. От 06.03.2021 г. до 06.03.2024 г. се обучава в задочна форма на подготовка, след което е отчислена с право на защита.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, четири глави и заключение. Съдържа общо 210 страници, от които 181 страници основен текст, 65 фигури, 6 таблици и 3 приложения. Направен е списък на използваните литературни източници, които са 133 на брой. От тях 21 са от научна литература, приложени са 25 нормативни документа, 48 стратегически документа, както и 41 интернет източника. От всички посочени заглавия 127 са на български език, 5 на английски и 1 на руски език.

Трудът е добре структуриран, като е спазена необходимата логическа връзка между отделните глави. В увода са правилно са определени целта, задачите, обекта и предмета на изследването. Формулирана е работна хипотеза, като е заложено и постигането на определени резултати от изследването.

В първа глава е направен теоретичен преглед на възникването на понятието “енергийна ефективност” и неговото приложение в транспортния сектор. Специално внимание е отделено на прилаганите документи, програми и стратегии в България, Европейския съюз и в световен мащаб, които са пряко свързани с повишаването на енергийната ефективност в транспорта. Въз основа на този подробен преглед в следващите глави авторът конкретни препоръки в областта на научното изследване.

Във втора глава е проведен обстоен количествен и качествен анализ, като са използвани ключови показатели за повишаване на енергийната ефективност в транспорта. Направен е и сравнителен анализ на приложението на транспортни средства с различни видове иновативни задвижвания.

В трета глава са засегнати различни възможности и решения за повишаване на енергийната ефективност в транспорта, които са определени като инициативи в тази област при съвременните условия.

В четвърта глава са разгледани проекти и програми, свързани с оптимизирането и облагородяването на градската среда и транспортната система на гр. София. Разработена е анкета, която служи за провеждане на конкретно проучване сред потребителите на транспортни средства. Тя е разпространена на случаен принцип и спомага да бъдат изведени резултатите от изследването.

В заключението са направени изводи и обобщения на постигнатата цел и реализирането на поставените задачи, както и на работната хипотеза.

Оценка за актуалността на темата

Актуалността на темата на дисертационния труд се определя от важното значение на проблемите, свързани с повишаването на енергийната ефективност на транспорта и постигането на устойчиво развитие на икономиката. Следва да се подчертае, че разглежданите проблеми в научното изследване са пряко свързани и с повишаването на екологичната ефективност, което е особено актуално в световен мащаб.

Считам, че дисертационният труд е публикуван в неговите най-съществени части, в които се съдържат основните приноси на изследването на докторанта.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Теоретико-методологически

- Направен е обстоен теоретичен обзор на възникването и приложението на основните понятия в областта на енергийната ефективност в транспорта, който служи за разработване на конкретни мерки и препоръки във връзка с нейното повишаване.

Научно-приложни

- Определени са конкретни възможности и решения за повишаване енергийната ефективност в транспорта вследствие провеждането на обстоен икономически анализ.

- Постигнати са иновативни резултати по отношение сравнението между използването на електромобили и други транспортни средства в условията на градска среда.

- Изведени са препоръки и решения за повишаване енергийната ефективност в транспорта вследствие на проведеното анкетно проучване сред потребителите на транспортни средства в градска среда.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

В дисертационния труд са налице са редица научни и научно-приложни приноси, които могат да бъдат обобщени по следния начин:

Научни приноси

- Направено е обобщение и обогатяване на понятието “енергийна ефективност“ на базата на съществуващи теоретични постановки.

- Доразвита е методологията в областта на разглежданата тема по отношение изследването на различни възможности за повишаване на енергийната ефективност в транспорта.

Научно-приложни приноси

- Проведен е подробен анализ на различни документи, програми и стратегии в областта на енергийната ефективност в транспорта през последните 10 г. на национално, европейско и световно ниво. Това е свързано с извеждането на важни препоръки и решения за нейното повишаване.

- Систематизирани и изследвани са практически приложените методи и мерки за повишаване на енергийната ефективност в транспорта в различни държави.

- Направен е обстоен анализ на съществуващите и публикуваните данни от НСИ, ЕВРОСТАТ, Асоциацията на автомобилния транспорт за положението на транспорта и автомобилния парк в България, в частност за гр. София. По-конкретно следва да се отбележи, че периодът на анализа е 2016 г. – 2023 г. Въз основа на резултатите от анализа докторант Ценова прави важни изводи с научно-приложен характер

4. Оценка на публикациите по дисертационния труд

Докторант Димитринка Ценова е направила 4 публикации, които имат актуално значение във връзка с темата на дисертационния труд. По-конкретно следва да се отбележи, че те включват три доклада от научни конференции и една статия в научно списание.

Считам, че публикациите са пряко свързани с конкретното изследване и могат да намерат практическо приложение.

6. Оценка на автореферата

В автореферата е определена актуалността на разглежданите проблеми във връзка с темата на дисертационния труд. Конкретно са изяснени обекта, предмета и обхвата на изследването, както и основната цел и задачи, които си поставя докторант Димитринка Ценова при разработването на дисертационния труд. Формулирана е работната хипотеза и са определени методите на проучване, както и ограниченията на изследването.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки и въпроси. Бих препоръчала на докторант Ценова да продължи своите изследвания по разглежданата проблематика с оглед участие в научно-изследователски проекти.

8. Заключение

Като заключение, изразявам положително становище относно представената кандидатура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ от докторант Димитринка Ценова. Считам, че тя отговаря на критериите на Закона за развитието на академичния състав в Република България, на Правилника за неговото прилагане, на Правилника за

провеждането на конкурси за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности на УНСС и на Правилника за учебната дейност на УНСС. Във връзка с това предлагам на Уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „**доктор**“ по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма “ Икономика и управление (транспорт) “ , на Димитринка Цветкова Ценова.

15.01.2025 г.

гр. София

Член на журито:

/проф. д-р Виолета Мутафчиева/